XXI. évfolyam. **31. szám.** Turócz-Szt.-Márton, 1902. augusztus 3.

Felvidéki Hiradó.

POLITIKAI HETILAP.

Előfizetési arak:
Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 »
Negyed évre . . . . . 2 »

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra czimezve Turócz-Szt.-Mártonba küldendők

Kiadóhivatal: A turócz-szt.-mártoni „Magyar Nyomda".

Hirdetések legjutányosabban, árszabály szerint
Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad.

Megjelen minden vasárnap.

A cseh-tót nemzetegység.*)

Irta: dr. Czambel Samu.

IV.

A grammatikusok, habár lényeges megszorításokkal, törvényesítették ugyan a tót nyelv *formáit*, de lényegileg megmaradt a tót irodalmi nyelv annak, a minek évszázadokon át a körülmények kifejlesztették, alapjában megmaradt cseh nyelvnek s ez magyarázza meg a szláv nyelvészek és etnografusok nézetét a tótok etnografiai hovatartozásáról.

A tót népnyelvről szerzett eddigi szerény ismereteim alapján is, példákkal kimutattam a mult év folyamán, magyarul is, tótul is, hogy más az irodalmi tót nyelv s más a magyarországi tót nép nyelve. Rámutattam arra, hogy az irodalmi tót nyelvnek a lényege, t. i. a szókötése és szókincse — most is cseh. Itt nem lehet az a föladatom, hogy nyelvi összehasonlításokba bocsátkozzam. Ehhez kötetek kellenének s mindenek előtt az kellene, hogy a magyarországi tót nép nyelvét ismerjük. De ha nyelvi összehasonlításokba nem is bocsátkozom, állításaim igazolásául mégis el kell mondanom egyet mást. Az olvasó kegyes engedelmével megelemzek itt egy rövid hirlapi tárczát. Nem említem, hogy melyik tót ujságban jelent meg, nehogy ismét személyi támadást lásson a szerkesztője ott, a hol tisztán tárgyi ismertetésről van szó. Egy rövid *tót* hirlapi tárczából a következő *cseh* kifejezéseket irtam ki. Zárjelben melléklem a tót kifejezést:

Zmocnila sa ho radosť (= rozradoval sa);
nabyl rozumu (= zmudrel);
plesal radosťou (= rástol od radosti);
v znášal prosbu k Bohu (= prosil Boha);
ujal sa slova (= počal vravieť, rozprávať);
potlačil slzy (= premohol);
zjednal poriadok (= urobil poriadok);
vzdávam ti úctu (= uctievam, etim ťa);
pričinil sa zo všetkých síl (= usiloval sa jako mohol);
zolhaly mu všetky prostriedky (= sklamalo ho všetko . . . čoho sa chytil);
neschádza mu nič iné (= nechybí mu nič iné);
zmocnil sa ho nepokoj (= rozne pokojil sa);
okrial (= očerstvil);
uchádzal sa o dievča (= pýtal dievča);
do korán otvorila dvere (= na šír otvorila dvere);
primala ho, aby sa vyjadril (= pohla ho, aby sa vyslovil);
octla sa v náruči jeho (= našla sa v náruči jeho);
ten pozdrav platil matke (= to sa pozdravil matke);
psebdeli celú noc (= nespali celú noc);
nedovedie bez neho vyžiť (= nevie bez neho vyžiť);
pádnym krokom sa blížila (= strmým krokom);
nerozpakoval sa povedať (= neváhal povedať);
už nám iné neschádza (= už nám iného netreba);
jej zrak utkvel na klietke (= stavil sa na klietke);
zem vssala vlahu (= vpila vlahu);
nadejem sa, že príjdeš (= ufám sa, že príjdeš);
mal som s ním sústrasť (= ľutoval som ho) stb.

Ne tessék azt hinni, hogy ezek a kifejezések talán éppen egy csehesítő iró tollából kerültek ki. Nem. A leghazafiasabb tót hirlapirók is így írnak, mert egy az irodalmi tót nyelv s mindenki csak e nyelven ir. A kijegyzett kifejezések külömben a tót irodalmi nyelvnek olyan megszokott tüneményei, hogy azokon senki de senki, meg nem ütközik a tót olvasók között. Naponként olvashatók.

Valaki megjegyezheti, hogy hát a fenti esetben tárczáról van szó, tehát irodalmi termékről. Én azonban azt vetem az ellen, hogy az irodalmi tót nyelv *teljesen* el van csehesedve s hogy a népnek szánt szöveget is ez elcsehesedett nyelven irják meg az irók. Igy senki többé meg nem ütközik azon, még a paraszt ember se, ha p. o. ezt olvassa:

„snadno a rychle to vykoná pilný hospodár" (= könnyen és gyorsan megcsinálja azt a szorgalmas gazda).

Pedig e mondatnak majd minden szava cseh. Az irodalmi tót nyelvben nem gyakorlott ember azt ugyanis így mondaná:

„ľahko a skoro to urobí usilovný gazda."

Állapodjunk meg az idézett mondatnál s használjuk fel egyes idevágó kérdések megvilágítására.

A mi az irod. tót nyelven így hangzik: „snadno a rychle to vykoná pilný hospodár," azt jól csehül így kell mondani és írni: „snadné a rychle to vykoná pilný hospodár" . . .

. . . Alig van itt tehát külömbség az irod. tót és a cseh szöveg között s nem csoda, ha a szláv nyelvtudósok és etnografusok ezen az alapon egy kalap alá veszik a tótokat a csehekkel. Bezzeg gondolkodóba ejtené őket, ha tudnák, hogy ama mondat a tót nép nyelvén így szól: „ľahko a skoro to urobí usilovný gazda"!

Hamis tehát az a felfogás, hogy az irodalmi tót nyelvben előforduló szavak és kifejezések a tót nép nyelvi gazdagságát tükrözetik vissza. Korántsem. A könyvek, hirlapok és főleg a templomok szószékei tanitják ugyan a tót nép előkelőbbjeit a cseh nyelvre s igy a müveltebbje megérti a fent idézett irodal. tót nyelvű mondatot s a hasonló szöveget, de maga a nép nem beszél még azon a nyelven. S igy a fenti mondatnak irodalmi tót nyelven megfogalmazott szövege még mindig idegenszerű a tót nép kunyhóiban.

A szakember, ha legalább annyiraát kutatja a tót népnyelvet, a mennyire eddig én, okvetlenül arra az eredményre fog jutni, a melyre én jutottam. Be fogja ismerni, hogy más az irodalmi tót nyelv s más a tót nép nyelve. A kölcsönvett szavakat nagyon sok esetben átidomította ugyan az irodalmi tót nyelv a tót népnyelv rendszere értelmében, de azért egész légió a száma azoknak a csehből átvett szavaknak, amelyek alakjuknál fogva teljesen idegenek a tót szótárban. Csak néhány példát idézek:

vševedúci (= mindent tudó), tótul volna: vševediaci;
pochvalen buď (= dicsértessék), tótul volna: pochválený buď;
kamenár (= kő-faragó), tótul volna: kameniar, kameň-tól;
svedectvo (= bizonyítvány), tótul volna: svedoctvo, svedok-tól; vagy pedig:
vo dne, csehül: ve dne (= nappal), tótul volna: vo dni; helyesen tótul azonban: za dňa stb. stb.

Vegye elő az ügy iránt érdeklődő olvasó a Loos-féle szótár tót-magyar-német részét (III. köt.) s nézze meg p. o. a 170. lapot. E lapon 52 „tót" szót magyaráz a szerző s köztük a következő vagy teljesen vagy alakilag cseh szók fordulnak elő:

jho, jil, jilm, jilmový, jilovatý, jimač, jimať, jimavý, jimavosť, jinoch, jiva, jizevný, jizlit, jizlivo, jizlivý, jmel, jmelový, jonácky, jutrenka, jutrný, jutro = 21.

Az irodalmi tót nyelv ezen szótárában az 52 szó között előfordulnak még ilyen a tót nép nyelvében ismeretlen szavak:

judstvo, juh, juhnúť, juhovec, juhový, juhovýchod, juhozápad, juhozomec, juhozemský, junácky, junáctvo, junák, junoš, junoštvo, južný = 15.

Az irodalmi tót nyelv 52 szava közt e lapon van tehát 21+15=36 olyan szó, a melyeket a tót nép vagy egyáltalában, vagy alakilag nem ismer.

A szavakat azért idéztem, hogy módot nyujtsak az olvasónak az ellenőrzésre. Tessék kikérdezni a tót népet, érti-e ezen szavakat.

Tudom, hogy azok, a kik a tót nyelvet csak az irodalmi termékekből ismerik, bizalmatlansággal fogják e sorokat olvasni. Ők ugyanis mindent tótnak tekintenek, a mi a tót irodalmi nyelvben előfordul. Mindenesetre szláv szavak az ilyenek: snadno, rychle vykonať stb. De itt nem arról van szó. Itt arról van szó, hogy az olyan szláv szavak, a minőket idéztem, ismeretlenek a tótoknál s azt állítom, hogy a cseh illetve az irodalmi nyelv részén jutottak be a tót nyelvbe. Azt állítom, hogy a tótok nyelve évszázadok óta *átalakulóban van a cseh nyelv javára.* Hogy kikerüljem a hiábavaló vitatkozást, itt mindjárt olyan példákat választok a tót nyelv történetéből, a melyek kizárják a vitát, a melyek meggyőzők és megdönthetetlenek, a melyeket nem lehet a szláv közkincs álláspontjáról elbirálni.

Sasinek „Letopis-"ének III. kötetében több tót okmányt közöl ezen czim alatt. „Az országgyűlések történetéhez." Ezekben a tót okmányokban a következő szavak is előfordulnak: orsag (= ország 254. ol.), orsacki dom (= országház, a magyar szóösszetételeknek fordítása 253. ol.), orsacka hromaždení (= országgyülések, a magyar szóösszetételnek fordítása; 254. ol). varmede (= vármegye, 255. ol.) vagy pedig ugyanott néhány oldallal tovább az 1535. (1595?) évből származó. „A kistopolcsányi bánya történetéhez" czim alatt közölt oklevélben: se rozbetezil (= beteg lett).

Ezek a magyar szavak csak úgy kerültek az idézett okmányokba, hogy akkor tájt, évszázadokkal ezelőtt, a tót köznyelvi szókincsébe tartoztak. Azóta a magyarból vett szavaknak se hire se hamva a tótok azon részénél, a melyre a cseh nyelv befolyását érvényesítette. Most járja: ország helyett krajina, zem; orsacki dom h. snemovňa, orsacka hromaždeni h. krajinské shromaždenia, vármeďa h. stolica s ujabban župa, se rozbetezil h. onemocnel stb. stb. De az idézett, magyarból kölcsönözött szavak most is élnek a tótok azon részénél, a melyre a cseh nyelvnek nem volt nagyobb befolyása, p. o. Sárosmegyében, Zemplénben stb.

Mi ebből a tanulság? Hogy a tót nyelv szókincse igenis alapos átalakuláson ment át az utolsó évszázadok alatt. A cseh nyelvnek olyan hatása volt a magyarországi tót nép nyelvére, hogy még azokat a szavakat is kiküszöbölte a tót nép nyelvéből, a melyek speciálisan magyarországi fogalmakat fejeznek ki s a melyeket a tót nép a specziális viszonyoknál fogva a magyarból kölcsönözött. Ha a cseh nyelv elég erős volt kiküszöbölni a tótok nyelvéből az olyan külön magyarországi szavakat, mint a minők az „ország," „orsácki dom", orsácke shromaždení," „vármeďa" stb., mennyivel könnyebb dolga volt ott, a hol nem ilyen speciális magyarországi szavak elváltoztatásáról volt szó!! Hogy a tót népnyelv alapos átalakuláson ment át, azt más tünetek is bizonyítják. Ismét a tót nyelv régi elmagyarosodottságából veszem a példákat. Régente a tótoknál nagyon el voltak magyarosodva p. o. a keresztnevek is. Az olyan vezetéknevek, mint Ferienčík, Jánosík stb. élő bizonyitékai a tót nyelv régebbi elmagyarosodott keresztneveinek.

*) Lásd a Felv. Hiradó 27, 28. és 30. számát.

A Ferienčík ugyanis csak a magyar Ferenczből, a Jánošík csak a magyar Jánosból fejthető meg. Egy szóval a cseh nyelvnek átalakító hatása a tót nyelvre tagadhatatlan. Voltak esetek, hogy a cseh nyelv hatása alatt vezetéknevüket és predikatumukat is megváltoztatták az emberek, még pedig azok is, a kiknek magyar nevük volt, igy p. o. egy bizonyos a XVI. században élt Eordeogh János de Laczlovoffalva több levelében ilyen név aláirást alkalmazott: Czert a laczlavoveg vsy (Slov. Let. III. 318—320). S ez eset nem áll magában. De térjünk még vizsza az irodalmi tót nyelvhez s a tót népnyelvhez való viszonyához.

Általában halljuk, hogy a tót nyelv gazdag. Nem is csoda. A saját szavai és kifejezései gazdagságához hozzácsatolta még történeti körülmények folytán a cseh irodalmi nyelv egész terjedelmét. Az irod. tót nyelvet s az azt értő tót olvasó közönség nyelvét úgy kell tekintenünk, hogy az *két szláv nyelvnek az anyagát foglalja magában.* A tót ember megérti a cseh mondatot: „snadne a rychle to vykoná pilný hospodár“, habár ő maga igy beszél: „lahko a skoro to urobí usilovný gazda.“ Az olvasó tót ember megérti a cseh embert a cseh nyelvhez való fentebb vázolt viszonya folytán. De hogy a cseh ember miért nem érti meg a tisztán tótul beszélőt, azon még mindig sokan töprenkednek — Csehországban. Azt hiszem eléggé világosan kifejtettem, hogy a cseh-tót nemzetiséget nem lehet megállapitani azon az alapon, hogy a tótok évszázadokon át cseh nyelven irtak. Egészen más felfogás alá esik a másik kérdés. Szabad-e a cseh-tót nemzetiség jogosultságát megállapitani a mostani irodalmi tót nyelv alapján, a mely névleg és tényleg a tótok irodalmi nyelve s az 1851. évi pozsonyi konferenczia óta *formáiban tagadhatatlanul tót.*

A nyelvészek és etnografusok e részben egyáltalában nem skrupulózusak. Ők úgy veszik az irodalmi tót nyelvet, a mint azt a tót irdalmi termékekben találják s fölteszik, hogy az irodalmi tót nyelv visszatükrözése a tót népnyelvnek. Én úgy tudom, hogy az irodalmi tót nyelv nem tükrözi vissza a tót nép nyelvét, s ez okból ez a véleményem.

Abban a pillanatban, a melyben a magyarországi tót nép nyelvét feltárjuk, grammatikailag és szótárilag feldolgozzuk s a fent feltüntetett elvek alapján a cseh nyelvtől szigoruan elválasztjuk, — a szláv nyelvészek és etnografusok elvesztik az alapot arra, hogy a tót népet a cseh nemzet alkotórészének s a tót nyelvet cseh szójárásnak tekintsék. S ugyanabban a pillanatban megszünik a csehek erkölcsi joga a tótok dolgaiba való beavatkozásra.

A „tót“ föld.

A „Nár. Nov.“ 87. számában az a kijelentés olvasható, hogy bár mint járjanak is el Dula Máté ellen, a ki — mint azt annak idejében megirtuk, — egy temetés alkalmával azzal bucsutaztta el a halottat, hogy: „legyen könnyü neked ez a te tót szülőfölded,“ — ők mégis tótnak fogják nevezni azt a földet, a mely tótok nevén áll a telekkönyvben, s a mely mindig is tótokké volt. — No, ezt nem jól teszik, mert valamint Franciaországban csak francia, Németországban csak német, Csehországban csak cseh föld lehet nemzeti és politikai értelemben véve, igy Magyarországban is a földnek legkisebb vöge is csak magyar föld lehet, akár ki, akárhol birtokolja is azt. Mert hisz ha tovább szönnök a tót túlzóknak ezt a felfogását, akkor akár mint valami sakktáblát, úgy kellene ennek az országnak a földjét felosztani: magyar föld, tót föld, román föld, rácz föld, sokácz föld, szász föld, sváb föld, szlovén föld, ruthén föld, cseh föld, lengyel föld, horvát föld, francia föld, angol föld stb. stb. mivel az itt felsorolt népek mindegyikének van kisebb-nagyobb birtoka, parczellája az országban, amely szintén olykor már emberemlékezet óta hozzájuk tartozó emberek nevén áll a telekkönyvben. Igaz, hogy az itt felsoroltak közül a tót nemzetiség az egyedüli, amely joggal mondhatja magát ősnépnek ebben az országban, mert a magyarok tényleg már itt találták a tótokat, de — bármint történt is a dolog, de megtörtént, — államiságuk, ha volt, nemzeti önnálóságuk ha létezett,*) megszünt, s földjük éppugy a magyar nemzet földjévé vált, mint akár a Duna-Tisza köze, vagy a régi Pannonia. S ezeket az állapotokat régi és uj törvények rendezik, olyan törvények, amiket *a tótoknak is tisztelniök kell.* Más kérdés azonban az, a melyet a „Nár. Nov.“ vonatkozó ezikke egy ujságközleményből folyólag fejteget, amely a „Független Magyarország“-ban megjelent. A mikor ugyanis magyar részről egyre azt hajtogatjuk, hogy mindenki, aki ezen országban lakik, bármily nyelven beszéljen is, a magyar nemzethez tartozik, tehát semmiféle más, idegen nemzetet el nem ismerünk s el sem ismerhettünk ezen hazában, — ugyanakkor nem tekinthetjük ezeket a nem magyar ajku magyar állampolgárokat *idegeneknek*, akiktől a földbirtokot, az anyagi, a müveltségi gyarapodást irigyelnünk, azok megszerzésének lehetőségét tőlük megvonnunk kellene. S a vonatkozó ezikk sem érthette a dolgot igy. De érthette a mint minden *magyar* olvasó is értette, hogy t. i. megtámadhatlanul tartja, hogy magyar családok birtokai oly nemzetiségi kezekbe jussanak, amelyek azokat magyar- és hazaellenes czéljaik előmozditására felhasználják, amint ez pl. az erdélyi részekben majd mindennapi dolog s itt a Felvidéken sem ritkaság többé. Ugyanily elbirálás alá esnek az u. n. nemzetiségi pénzintézetek is. A nyelvi, faji s más hasonló előitéletektől ment hazafias magyar ember mindenkor csak benső örömmel fogja szemlélni a tót nép anyagi és szellemi gyarapodását, sőt, ha módjában áll, elő is fogja azt segiteni, mert hisz a tót nép eme gyarapodásával az egész nemzet is gyarapodik, amelynek az a nép egy integráló és jelentékeny részét képezi. A magyar gyáripar jelentékeny részét ebből a szempontból terelték ide a Felvidékre kormányaink, s a ki az ország ezen részét ezelőtt 25—30 évvel ismerte s a mostani állapotokkal összeméri, nem fogja azt mondhatni igaz lélekkel, hogy a magyarok a tót nép anyagi és erkölcsi vesztét akarják, hogy annál könnyebben elnyomhassák, leigázhassák. A mi baj, félreértés és komoly veszedelem e tekintetben mutatkozik, annak mind az az áldatlan irány az oka, amely a nemzetiségek gyarapodását és boldogulását a magyargyülöletben, a magyar nemzettől való elszakadásban keresi. A ki pedig ezt a földet csupa tüntetésből, csupa törvény- és igazságmegvetésből *tót* földnek nevezi, az ezen iránynak a szövivője.

S végül még egyet. Ha a „F. M.“ tényleg tulhajtott sovinismusból ugy értette volna ezikket, a hogy azt a „Nár. Nov.“ interpretálja, még akkor sem szabad azt az egész magyarságnak bünül felrónia, mert tudnia kell, hogy — politikai temperamentum tekintetében — a tót nép sem áll — hála a gondviselésnek — csupa Hurban-Vajánszkyakból.

*) Mert hát ez az egykori állami és nemzeti önállóságuk nagyon is kétes. Szvatopluk, a *morva* (és nem *tót*) fejedelem, a magyarok bejövetelekor Arnulf német király hübérese volt, akinek uralma, igaz az egész mai Felvidékre (észak-nyugati Magyarországi kiterjedt, egészen a Garamig, de nem lehetetlen, hogy a Morván innen lakó szlávság, a mai tótok, már akkor is meghódolt nép volt, és csak urat cserélt, mikor magyar uralom alá került. Teszi ezt különösen az a körülmény valószinüvé, hogy, mikor a magyarok Arnulf királylyal Szvatopluk ellen hadakoztak, a Garam és az Ipoly vidékén lakó tótok nemcsak hogy valami különösebb ellenállást nem fejtettek ki az előnyomuló magyarok ellen, hanem hamarosan a zászlók alá is álltak s közösen folyatták a háborút Szvatopluk ellen. Tehették ezt kénytelenségből, de — a mi valószinübb — azon czélból is, hogy a morva uralom alól felszabaduljanak. Annyi tény, hogy a Szvatopluk nagy-morva birodalmat alkotó morvák, csehek és tótok akkor sem voltak *egységes* nép, vagy nemzet mert, Szvatopluk halála után nemcsak a már a magyarok által elfoglalt mostani magyar Felvidék, hanem a mai Csehország is különvált

Egyesületi élet.

A Turóczmegyei Jótékony Nőegylet választmányi gyülése 1902 júl. 27.

Választmányi gyülése volt mult vasárnap a Turóczmegyei Jótékony Nőegyletnek, a melyre igen szép számmal jelentek meg a választmány tagjai. Jelen voltak: *Justh Ferenczné* gr. *Bathyány Mária* elnök, Dr. *Strausz Adolfné* pénztáros, özv. *Raksányi Gusztávné* ellenőr, *Bánfi János* és *Kossuth Ella* jegyzők, *Kolosy Béla* titkár és a következő vál. tagok: özv. *Soest Ottóné* (Rákó), *Boross Béláné* (Stubnyafürdő), *Ujhelyi Gustávné* (Pribócz), *Michnik Gyuláné* (Bisztricska), *Schultz Lajosné* (Szucsány), *Boldis Ignáczné*, *Keviczky Istvánné*, *Kertész Jánosné*, *Grossmann Adolfné*, *Raksányi Józsefné*, *Dávid Ferenczné*, *Fischer Árminné*, s mint vendégek: *Justh Anna* (Tót-Próna), *Soest Alice* (Rákó), *Justh Ferencz* orsz. képviselő (Tóth-Próna), *Kolosy Miklós* kir. aljárásbiró és dr. *Tomcsányi Mór* (Budapest). A választmány a következő uj tagokat vette fel: *Blaskovics Elemérné* gróf *Waldeck N.* 100 kor. alapitó tagnak; *Láng Ernőné*, *Miticzky Károlyné*, *Stepecs-Révay-Thomka Zsuzsanna* rendes tagoknak: *Reöthy Vladimirné*, *Korányi Frigyesné*, *Záthureczky Józsefné* és *Steiner Adolfné* pártoló tagoknak.

Bánfi J. jegyző a következő adományokat jelentette be: *Radvánszky* báróné szül. gróf *Waldeck K.* 10 kor.; *Osztroluczky Miklós* orsz. képviselő 20 kor.: *Rakovszky István* főszámvevőszéki elnök 20 kor.: *Erdély Sándor* orsz. képviselő, volt igazságügyminiszter 10 kor.: továbbá *Rudnay Józsefné*, az Orsz. Nőképző Egyesület alelnöke a „Veres Pálné Beniczky Hermin Élete és Működése“ cz. könyvet küldötte meg az egyletnek. Utóbbinak jegyzőkönyvi kivonatban is küldi meg a választmány köszönetét. Az elnöklő grófnő javaslatára a következő segélyösszeget szavazta meg a választmány: 1. Arváknak 124 kor.; 2. Szegényeknek 172 kor.: 3. Uj folyamodóknak 76 kor. — összesen 372 koronát. Ezen összegből 8 árva és 34 szegény részesül pénzbeli segitségben. Elnök jelenti végül, hogy a tervbe vett jótékonysági bazárünnepélyt az időjárás megbizhatlansága miatt nem lehet rendezni, de lesz helyette a stubnyafürdői étteremben fölötte érdekes hangverseny, a melyet ottani vendégek rendeznek, mint mükedvelők, lesz továbbá tombola, a melynek sorsjegyeit fiatal hölgyek fogják árusitani, végül pedig tánczmulatság. Az elnöklő grófnő azon reményének adott kifejezést, hogy a választmány és az egylet tagjai nagy számban fognak ezen ünnepélyen részt venni, a mely egyúttal az egylet 25 évi fennállásának jubileuma is lesz.

HIREINK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közkt. m. kir. miniszter *Strigner* János nagy-szent-miklósi polg. isk. helyettes tanárt az alsó-kubini áll. polg. iskolához segédtanárrá kinevezte.

— **Vasúti áthelyezések.** A kassa-oderbergi vasuti igazgatóság *Peuser* Lajos, mérnök-gyakornokot a ruttkai főmühelyből Iglóra az ottani fütőházba, *Chrestel* Frigyes, s. mérnököt a ruttkai főmühelyből Teschenbe, az üzletvezetőséghez, *Schultz* Curt, segéd mérnököt pedig Iglóról Ruttkára, a főmühelybe helyezte át.

— **Egy plébános jubileuma.** *Fukasz* József turóczszt.-györgyi plébános f. évi julius 20-án tartotta meg áldozárságának 25 éves jubileumát. Ez alkalomból az alsó turóczi papság teljes számban jelent meg a jubiláns vendégszerető házánál, a hol *Benisek* Imre esperes a papság-, és *Vojtussák* Károly, nemkülönben *Czinczik* Nándor a kerületi tanitóság nevében üdvözölték a jubilánst. Dr. *Rimely* Károly megyés püspök szép és atyai szavakkal emlékezett meg ez alkalomból a jubilánsról, melyeket a kerületi esperes tolmácsolt. A kedélyes ebéd alatt hazafias toasztokban nem volt hiány. A jó kivánságokhoz mi is szivesen csatlakozunk.

— **Athelyezés.** A vallás és közokt. miniszter *Okányi* Sándor alsó-kubini polg. isk. tanárt a pinkafői polg. iskolához helyezte át.

— **A király unokája Árvában.** Tegnap előtt igen érdekes vendége volt Árvaváraljának. A Rózsahegyen nyaraló báró *Seefriedné*, *királyunk unokája* látogatott el oda saját fogatján *Widmann Vilma* bárónő társalkodónője kiséretében. Miután a hölgyek a Rosenfeld Arnold-féle vendéglőben megebédeltek, fölmentek a várba s apróra nézték meg annak minden zeg-zugát és csak uzsonatájt érkeztek le onnan vissza a vendéglőbe, a hol hamarosan meguzsonázva, permetező esőben nyitott kocsijukon elhajtattak. A vendég-könyvbe igy irták be neveiket: *baronin Elisabeth Seefried*, — *Vili Baronin Widmann*. Lapunk fömunkatársa ugyanaz nap tanulmányozta a vár történelmi nevezetességeit s arra a felfedezésre jutott, hogy épp most félszázada annak, hogy királyunk magyarországi első körutján Arva-várát meglátogatta. Unokájának persze nem volt része olyan fényes fogadtatásban, s a német kulcsárnak aligha volt sejtelme arról, hogy kit kalauzol azokban a régi helyiségekben.

— **Esperességi gyülése** volt a turócz-szt.-mártoni evang. egyházkerületnek e héten, amelyen Dr. Vanovics János ügyvédet felügyelői hivatalába beiktatták, a ki a szokásos diszebéd helyett 600 koronát adott egyházi czélokra és egy politikai izü beszédet tót czélra. Ugyanezen gyülésen elhatározták, hogy a közokt. miniszternek a magyar nyelv tantitása ügyében kiadott legujabb rendelete ellen a konvent utján felszólalnak, — arról azonban nem esett szó ezen a tót egyházi gyülésen, hogy a kerületben lakó magyar hiveknek is kellene valamit nyujtani az egyház malasztjából egyházi adójuk fejében.

— **Különös lelet.** Szokatlan kis sirra bukkantak a minap a helybeli temetőben. Zöld fenyőgalyak kukkantak ki belőle, a melyek annak az apróságnak koporsóját képezték, a mely a hebenyészett sirben feküdt. A csecsemő holttestét felboncolták, a titkos sirásót pedig — nyilván valami bukott leányczseléd — nyomozzák.

— **Ruttkán,** mint értesülünk, izraelita hittelekezeti iskolát nyitnak a tanév elején. A magunk részéről amennyiben a hazafias érzelmek ápolásáról s a magyar nyelv sikeres tanitásáról kellően gondoskodva lesz, csak üdvözöljük az uj iskolát. A ruttkai áll. el. iskolában az osztályok tudvalevőleg túlzsufoltak, a mi az oktatás sikerének kárára van. A hitközség jó tanerőket hivott meg iskolájához, kiknek buzgalmától sokat várnak.

— **Turóczmegyei Jótékony Nőegylet** fennállásának 25-éves jubileuma alkalmával Stubnyafürdőn rendezendő estélyre scrényen folynak az előkészületek s a jelekből következtetve egyike lesz ez Turóczmegye legszebb ünnepségeinek. Körmöczbánya intelligentiája, mint halljuk, tömegesen szándékozik résztvenni s remélhető, hogy Turóczvármegye magyar közönsége is igy fog tenni. A hangverseny műsora amúgy nagyjában már össze van állitva. Losz élőkép, mely Lietzenmayer S. hires festőművészünk „St. Erzsébet legendája“ cz. nagy festménye után alakul. Részt vesznek benne: Zorkóczy Tivadarné. Boros Béláné, Beniczky Kálmán alispán, Kolosy Miklós kir. albiró és Dávid János m. várnagy. Tomcsányi kur. biró fia, Dr. Tomcsányi Mór hegedüszólót játszik, kiséri pedig zongorán ócsese, Tomcsányi Pál. A jótékony nőegylet 25 éves multjából Bánfi János tanár, mint az egyesület jegyzője fog nehány kiemelkedő adatot felolvasni. Ezt követi Palkovics Anna zongorajátéka, a ki Webertől fog egy darabot előadni. Jeszenszky Sándorné „Regényhős“-ének két jelenetében hat hölgy fog közreműködni, u. m. Boldis Ilona, Eördögh Margit, Kertész Gizella, Kossuth Ella, Lehotzky Anna és Lehotzky Ilona. A hangversenyt Bánfi tanár felolvasása nyitja meg és az élő kép zárja be. A hangversenyt követő vacsora alatt tombola lesz a legérdekesebb nyeremény tárgyakkal, végül pedig tánez következik, a melyhez a fürdő jeles czigányzenekara játsza a szebbnél-szebb nótákat. A kit pedig ennyi jó és kedves dolog sem csábit Stubnyafürdőre, az, — no de lehetetlennek tartjuk, hogy ilyen emberfia is akadjon, igy hát itéletet se mondunk szerencsétlen fejére.

— **Vasúti tisztviselő mint költő**. Liptó-Szent-Miklósról irja levelezőnk: E héten Liptó-Ujváron Dvorszky Ede ottani vasúti tisztviselő „Az áldozat“ czimü énekes 3 felv. népszinmüvét játszották. Györi és Radó szinigazgatók ugyanis megtudták, hogy Dvorszkynak több szindarabja hever az asztalfiókjában, kiválasztották a fennevezett énekes népszinmüvet és a derék társaság arányiag rövid idő alatt oly kitünően betanulta a darabot, hogy úgy a szereplőknek, mint a szerzőnek diesőséget arattak. A kis szinház zsufolásig megtelt, sokan az ajtófélben hallgatták végig a darabot. Liptó-Szt.-Miklósról is többen végig hallgatták az imerős szerző darabját. Dvorszky egy másik darabját Liptó-Szt.-Miklóson két nagyobb szintársulat játszotta el nagy sikerrel.

— **A znióváraljai vasuti állomási épület** ügye, mint halljuk, kedvezően dölt el s igy most már biztosra vehető, hogy azok az általunk is sokszor tárgyalt állomási mizeriák egy megfelelő épület állitása által hamarosan véget fognak érni. Jól esik nekünk az a tudat, hogy ezen rég óhajtott intézkedésben lapunknak is van némi része.

— **A matioza kincsei**. A napokban szállitották el a még 1875-ben bezárt tót Matica gyüjteményeit. Miután a „Nár. Nov.“ ezt az alkalmat is holmi gyanusitásokra használja fel, erre az ügyre lapunk jövő számában még visszatérünk.

— **A tót tulzók figyelmébe**. A tót nemzetiségek sajtója bizonyos áhitattal tekintget a nagy, a hatalmas, a szent Oroszország felé, a melynek, igy messziről, persze csak a fényét látják. Egy, a Kaukazusban utazó magyar ember a minap a georgiaiak közt járt s egy világlátott pappal beszélt, a ki Magyarországon is megfordult. Egyebek között ezeket is mondotta ez a pap: „Mondja meg a magyarországi nemzetiségeknek, hogy ha fáj valamijük, tegyenek egy sétát Oroszországban, akár Európában. akár itt a Kaukázusban. Tizenhárom-tizennégy millión voltunk georgiaiak Rizéhtől a Kaspi-tengerig, ma alig vagyunk két millió. Négy századon át küzdöttünk a perzsákkal, törökökkel, tatárokkal és vérünkkel védelmeztük Európa kapuját az ázsiai hordák betörése ellen, ma nem szabad a magunk nyelvét beszélnünk, a magunk nyelvén imádkoznunk. Gyülekezési jogunk nincs, ujságot irni, sőt tartani sem szabad, azt sem engedik, hogy a magunk anyanyelvén irt imádságos könyvet adjunk ki s iskolainkban a történelmi előadásokat rendőri asszisztenciával tartják. Már pedig hogyan lehet az orosz történetet rendőr jelenlétében tanitani. Az orosz pap részegen hever az utcán, de azért a georgiai nem kell. Ha fiaink állami hivatalba lépnek, ha katonák akarnak lenni, nincs előmenetelük, ellenben adóval kinoznak bennünket, a rendőrség az állam minden közege zsarolja a népet s a minap is huszonöt rubel áldóhátralékért dobra vertek egy parasztnak tizezer rubelt érő földjét.“ Erre tessék kádencziát mondani magyarfaló, oroszimádó tót agitátorainknak.

— **A ruttkai főmühelyi ipariskolában** aug. hó 20-ika táján fognak a felvételi vizsgálatok megtartatni. A jövő tanévre, mint értesülünk, igen szép számmal jelentkeznek oly középiskolai tanulók is, a kik 3—4 osztályt sikerrel végeztek el. Ezen jelenség is bizonyitéka annak, hogy a nevezett iskola szép hivatással bir, Ide másrészt, hogy a kassa-od. vasuti igazgatóság minden ehetőt megtesz az iparok tatás fejlesztésére.

— **Tótok nagy hete.** E hét folyamán lesznek városunkban a szokásos tót ünnepségek. A tót muzeumi társaság, úgy szintén a „Zsivena“ nőegylet is aug. 6-án szerdán d. e. tartja meg évi közgyülését, előző napon d. u. lesz a muzeumi társaság választmányi gyülése, később pedig bizalmas értekezlet a „Zsivena“ egyesület elnökének, Soltész Lajosné lakásán, a melyen a tót varrottas ügyében fognak tanácskozni, hogy mint s hogyan lehetne neki nagyobb piaczot teremteni. Lesz persze ismerkedési estély, tánczmulatság, bankett, kirándulás is, mint az előző években, kivánatos azonban, hogy a politizálás, a tüntetés ezúttal elmaradjon. A kulturát enélkül is, sőt jobban lehet szolgálni

— **Sajtóvétség** miatt vádat emel a budapesti kir. ügyészség *Pietor* Milos imit a „Zábavne knižky“ szerkesztője és dr. *Mudrony* János, mint ezen vállalat egyik füzetében („Rychtár z Doliny“) megjelent közlemény szerzője ellen. A vádirat szerint a „*Zvon svobody*“, a „*Pochod*“ és a „*Zastaňme si za svoju reč, svoju národnosť*“ czimü közlemények a magyar nemzet elleni izgatást tartalmaznak s a btk. 172. §. 2. pontja szerint vétséget képeznek. A „Nár. Nov.“ vezérczikkben foglalkozik ezen vádirattal, s azt mondja, hogy a „Zvon svobody“ és a „Pochod“ cz. költeményeket még 1848-ban irták Dr. Hurban és Botto, mostani közlésük tehát épp oly kevéssé büntethető, mint pl. Petőfi „Akaszszátok fel a királyokat!“ cz. költeményének a közlése. Miután pedig a btkv. vonatkozó paragrafusa igy szól: „a ki valamely osztályt, **nemzetiséget** a másik ellen izgat . . .,“ a jelen esetben nem lehet az izgatás vétségéről szó, mivel hogy — úgy mond — az 1868. évi 44. t. cz. értelmében mindnyájan nolens-volens egy magyar nemzetet alkotunk. Igaza van a „Nár. Noviny“-nak: magyar *nemzetiség* igen is nincsen, de van magyar *nemzet*, a mely ellen eo ipso nem szabad izgatni. Igy érti ezt a vonatkozó. paragrafus.

— **Sok a panasz** a Ruttka es Budapest között közlekedő vonatok túlzsúfoltsága miatt, a miért is gyors orvoslást kérünk, mert a panaszoknak alapjuk van, a miről magunk is ismételten meggyőződtünk. Igy pl. szerdán d. u. a gyorsvonat összes II. oszt. fülkéi az ruttkán megteltek úgy, hogy a kik Tur.-Szt.-Márton felszálltak, már csak álló helyet kaphattak. Egy beteg, öreg asszony, a ki Stubnyafürdőre igyekezett, II. oszt. menetjegyével egy I. oszt. fülkébe ült, mivel az állást nem birta, de a kalauz ki akarta onnan paranesolni, s csak bajjal volt arra birható, hogy oktalan erélyeskedésével felhagyjon. Igaz ugyan, hogy az u. n. „megteltséget“ olykor az utasok önzése is okozza. a mennyiben hárman-négyen temérdek holmijukkal úgy helyezkednek el a fülkében, hogy oda bemenni több embernek lehetetlenség, mert szinte kinézik onnan, a mi azonban most, a forró időszakban nem esik tulságos kritika alá. Több kocsit kérünk!

A Felvidék idei terméso. A földmivelési miniszterhez fölterjesztett jelentések szerint a következő termékilátásaink vannak: *Buzából*: Arvam. 1800 mm., — Liptóm. 2400 mm., — Trencsénm. 121800 mm., — Barsm., 373400 mm., — *Turóczm. 9400* mm. (mult évben 11278 mm. termett), — Zólyomm. 68100 mm. — *Rozs*: Arvam. 11600 mm., — Barsm. 90500 mm., — Liptóm. 34400 mm., — Trencsénm. 139700 mm., — *Turóczm. 54600 mm.* (mult évben 66069 mm. termett, — Zólyomm. 40800 mm. — *Arpa*: Arvam. 55600 mm., — Barsm. 342600 mm., — Liptóm. 73800 mm.. — Trencsénm. 371000 mm., — *Turóczm, 35800 mm.* (mutt évben 37581 mm. termett), Zólyomm. 45400 mm. — *Zab*: Arvam. 247900 mm. — Barsm. 64500 mm., — Liptóm. 72109 mm., — *Turóczm. 43600 mm.* (mult évben 38485 mm. termett), — Zólyomm. 66800 mm. — E szerint Turóczmegyében csakis zabból van reményünk a tavalyinál jobb termésre, buzából és rozsból ellenben jelentékeny gyengébb lesz a terméstünk.

— **Turóczmegye statisztikájából.** A m. kir. közp. stat. hivatal külön lenyomatban is jelentette meg az egyes megyékre vonatkozó statistikát, a mely most jelent meg. E szerint Turóczmegye egész területe 195.177 kat. hold. Lakossága 51.956. A külföldön távol 2.168. Férfi: 24.991, nő: 26.925. Magyar anyanyelvü 2185, német: 11.039, tót: 38.223, oláh: 1, horvát: 3, egyéb: 495. Magyarul beszélni tud 6.411. Róm. kath.: 22,677, evang.: 27.075, izralita: 2.022, egyéb: 182. A legnagyobb szaporodás Ruttkán mutatkozik, a hol 1869-ben 915, 1880-ban 1.944, 1890-ben 2.933, 1900-ban pedig 4.338 lakos találtatott, s ezzel a megye legnépesebb községe lett. Legtöbb lakosa van ntána T.-Sz.-Mártonnak (3.351), Felső-Stubnyának (2.529), Szklenónak (2.296). Vriczkónak (2.084), Szucsánynak (2.079), Turánnak (1.963), Mosócznak (1.947). Ezernél több lakos van még a következő községekben: Neczpál, Znió-Váralja, Tót-Próna, Blatnicza. Legkevesebb lakó van Kossuthon, a hol 1869-ben 95, 1880-ban 72, 1890-ben 44, 1900-ban pedig már csak 26 lakót talált az összeirás. Kisebb lett a lakosság az 1890 népszámlálás óta meg a következő községekben: Ábrahámfalu (21), Alsó-Stubnya (22), Andrásfalu (22), Balázsfalu (15), Bodófalu (9) Bodorfalu (14), Borczfalu (6), Brjesztya (20), Divék (2), Dubova (1), Jazernicz-Markovicz (29), Kevicz (7), Kis-Csepesény (12), Kis-Szoczócz és Szent-Mária (20), Lászlófalu (27), Lazán (27), Moskócz (25), Mosócz (57), Nedozor (38), Polerjeka (19), Raksa (19), Szent Mihály (20), Tót-Próna (55), Bella (122), Blatnicza (53), Deákfalu (2), Deánfalu (48), Draskócz-Dolina (55), Folkusfalu (22), Gyulafalu (5), Ivánkafalu (19), Károlyfalu (12). Kis-Jeszen (26), Konszké (8), Kossut (19), Kostyán (20), Krpellan (18), Laszkár (12), Lipócz (53), Nagy-Rákó (30), Neczpáll (28), Pribócz (3), Rattkó (22), Suttó (9), Szent-Péter (29), Szklabinya (27), Tarnó (14), Trebosztó (16), Zábor (20). Záturcsa (71), Zsámbokrét (1). Igy hát a vármegye községeinek többségének mutatkozik csökkenés a lakosság számában, s ezekből kertil ki nagyjában az a külföldön tartózkodó 2.168 ember

— **A nagy diákok** által rendezett tánczmulatság felülfizetői nevsorából tévedésből Melfelber N. joghallgató neve maradt ki, aki 2 koronát fizetett fölül.

— **Kinek van igaza?** A „Nyitramegyei Ellenőr“ cz. polit. napilap lapunk mult számában megjelent s a népszámlálás anyanyelvi adatait védő ily czimü hirtünket reprodukálván, ezt mondja: „Csodálatosnak csak azt tartjuk, hogy az ottani ügyészség az állami tisztviselőknek ily galád meggyanusitása alkalmával nem intézkedik, hogy a panszlávok arczátlan okvetlenkedése méltó elbirálásban részesüljön.“ Nos, mi meg azt hiszszük, hogy a kir. ügyészség mint mindig, úgy ezúttal is meg fogja tenni kötelességét. Kérdjük azonban, hogy miért nem szólalnak föl az első sorban meggyanusitott népszámlálási biztosok? A „Nár. Nov.“ második idevonatkozó közleménye, mint lapunk mult heti számában már megemlitettük, név szerint is felsorolja azokat a turóczmegyei községeket, a melyekről a népszámlálálás statistikája — szerinte — hamis adatokat közöl a magyar anyanyelvi viszonyokat illetőleg. Kik voltak a meggyanusitott községekben népszamlálási biztosok? Kik irták össze a népet Rákón, Bisztricskán, Priekopán, Turánban, Szucsányban, Kis-Selmeczen, Szt.-Mihályon, Divéken stb.? Igaz, hogy a „Nár. Nov.“ nem bizonyit, hanem csak gyanusat s az állitólagos hamisitókat sem nevezi megde ennyit sem szabad megtürni, nyilatkozzanak hát a volt biztosok, hogy mi van a dologban?

— **Tagadhatatlanul az első helyet foglalja el** ma a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé, ugy pótkávé gyanánt a babkávéhoz, valamint annak teljes pótkásakép. Ezt pedik annak a körülménynek köszöni, hogy egyéb előnyei mellett egyedül tartalmazza a babkávé izét és zamatját. Elsőrangu szaktekintélyek számtalan véleményei bizonyitják ezt. Pettenkofen, a hirneves tanár következőleg nyilatkozik: „A kávéhoz hasonló ize által minden egyéb kávépótlékot lényegesen felülmulja.“ Mások azt mondják: „A pörkölt babkávé kiválóan atható illatával és izével bir.“ „Zamatja kitlönösen erős, kávészerü és tiszta.“ „Kimutatható mennyiségben oly zamatos alkatrészeket tartalmaz, a melyek a babkávé tulajdonságai.“ „Többszöri kisérletek egyezően azt eredményezték, hogy a babkávéhoz igen közel álló készitménynek jelezhető.“ „Zamatos anyagok tartalmánál fogva a Kathreiner-féle maláta kávé élvezet értéke a tulajdonképeni kávéhoz igen hasonló.“ stb. stb. Ezek után érthető, hogy kedveltsége és általános használata folyton növekszik és hogy mint izletes és egész séges családi kávé mindjobban befészkedi magát.

Szerkesztői üzenetek.

— **V. J.**, Budapest. Alkalommal röviden megemlékezünk érdekes javaslatáról. — **Tudósító**, Ruttka. Köszönjük. Akad ott gyakran effele, kérjük. — **Tudósító**, Valcsa. Az előbbi üzenet Önnek is szól. — **Cs. I.**, Zsolna. Üdvözlétét átadjuk. Szerkesztőnk Igló-Füreden van s ott marad néhány hétig. A dualistikus közleményt várjuk.

Felelős szerkesztő: **Berecz Gyula.**
Főmunkatárs: **Bánfi János**

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom a raktáramon levő, dús választéku, jó és olcsó

szöveteket, gyermek és uri-öltönyöket, kalapokat, esernyöket, ingeket, gallérokat, kézelőket, nyakkendőket stb. stb.

Filo Emánuel, szabómester
Turócz-Szt.-Mártonban.

NYILTTER*)

Dr. Lenczo János úr, járási orvos, mosóczi lakos, a közte és Bauer Endre uradalmi erdész ur közt felmerült becsületbeli ügyben, utóbb nevezett felünk nyilatkozatára a Felvidéki Hiradóban válaszolván, s válaszában az általunk Bauer Endre urhoz, mint megbizónkhoz intézett értesitésére is reflektálván, azt adja elő, hogy a megbizottainak megnevezése iránti felhivásunkra válaszolt, illetve, hogy megbizottait — Dittert Gyula ur személyében — megnevezte volna.

Hogy ezen állitása a t. közönséget — a tényállást illetőleg meg ne tévessze, szükségesnek tartjuk a következők kijelentését:

Mindenek előtt kijelentjük, hogy mi a jelzett ügyet a fentebb hivatkozott értesitésünkben nem azért nyilvánitottuk Bauer Endre ügyfelünk részéről befejezettnek, mert Dr. Lenczo János ur a hozzá intézett levelünkre nem válaszolt, hanem azért, mert Dittert Gyula ur személyében csak egy megbizottat küldött és ennek a megbizását is feltételhez kötötte, a mint azt ezen megbizottjának alábbi levele is bizonyitja:

Tekintetes Dugovich Titusz megyei főszámvevő urnak

Turócz-Szt.-Márton.

Folyó hó 10-én kelt, dr. Lenczo ügyére vonatkozó becses felhivására van szerencsém tisztelettel értesiteni, hogy Dr. Lenczo János ur engem ügyeinek elintézésére csak azon esetben kért fel, ha Bauer ur hajlandó az ellene emelt panaszkodó kifejezést visszavonni. Miután értesültem arról, hogy Bauer ur azt tenni nem hajlandó engem ügyének további lebonyolitásától felmentett, miért is az ügyet részemről befejezettnek jelentem ki.

Kelt Mosóczon, 1902. julius hó 14-én.

tisztelettel

Dittert Gyula.

Turócz-Szent-Mártonban, 1902. évi augusztus 1-én.

Csepcsányi Sándor.
Dugovich Titusz.

Dr. Lenczo János mosóczi orvos titcskött-bogarat összehadaró nyilatkozatában az 1902. junius 14-ig történt esetek felsorolásánál felemlitett urakra hivatkozik, — tehát tanukra; ha tehát mások által megbecsületésben kiván részesülni, felhivom, kérdezze meg az illető uraktól, vajjon nyilatkozatának erre vonatkozó részét igazolni fogják-e szó szerint.

Mert én hitelesen tudom igazolni, hogy a szentmihályi esetnél, melyre Csepcsányi ur jól emlékszik, engem a játékhoz hivtak; a mosóczi asztalhoz való leülésnél pedig az eset egészen másként történt, melyre Dittert, Toperczer és Petricsek urak jól emlékeznek. Győződjék meg róla! Különben is ott csak egy asztal volt, a hol én mint törzsvendég rendesen — sőt pontosan — meg szoktam jelenni.

A legutóbbi sértő nyilatkozatának előidéző okára nézve pedig miért nem fogadta el a neki felajánlott becsületbiróságot, az majd megmondta volna, hogy mi volt tulajdonképen az eljárás.

„Az egyéb viselt dolgai . . ." kifejezésének részletes elmondására pedig alkalmat fogok neki szolgáltatni.

Kelt Mosóczon, 1902. augusztus hó 1-én.

Bauer Endre.

*) E rovatban közölt ekért nem vállal felelősséget a szerk.

1902. évi 3695. szám.

Tűzifa eladási hirdetmény.

Beszterczebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál ez évi augusztus hó 25-én délelőtt 10 órakor megtartandó versenytárgyaláson a következő tüzifa mennyiségek fognak eladatni.

1. A benesházai és vaczoki erdőgondnokságban az 1901. évben termelt 711 ürm.[3] fenyő vegyes hasáb és dorongfa elkészitett állapotban az üsztató csatornánál.

2. Ugyanazon erdőgondnokságban az 1902. év folyamán termelt mintegy 8000—9000 ürm.[3] bükk, juhar, köris, szil, fenyő, nyir, nyár, füz, éger stb. vegyes hasáb és dorongfa tönél az erdőn elkészitett állapotban.

3. Ugyanott az 1903—1906. évek alatt évente termelendő mintegy 5000—10000 ürm.[3] ugyanecsak bükk, juhar, köris, szil, fenyő, nyir, nyár, füz, éger stb. vegyes hasáb és dorongfa az erdőn tönél, illetőleg részben tövön tehát elkészitetlen állapotban.

Kikiáltási árak a következők:

ad. 1. A tényleg felmerült eregetési és közelitési költségen kivül egy ürköbm. fenyő vegyes hasáb és dorongfáért még 1 K. 30 f.
ad. 2. egy » bükk, juhar, köris, szil, vegyes hasáb és dorongfa . . . . . 1 K. 60 f.
egy ürköbméter fenyő vegyes hasáb és dorongfa 1 » 30 »
egy ürm.[3] nyir, nyár, füz, éger » » » » 1 » — »
ad. 3 egy » bükk, juhar, köris, szil » » » » 1 » 10 »
egy » fenyő » » » » — » 80 »
egy » nyir, nyár, füz, éger » » » » — » 50 »

Vevők felhivatnak, hogy kettőezer (2000) korona bánatpénzzel ellátott zárt irásbeli ajánlataikat az árverés napjáig a fent nevezett erdőigazgatóságnál benyujtsák.

Az általános árverési, és szerződési feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Budapesten, 1902. évi julius hó 28-án.

Magy. kir. földmivelésügyi Miniszter.

232—1902. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a znióvaraljai kir. járásbiróság 1902. évi V. I. 21/4. számu végzése következtében dr. Messinger Mór ügyv. által képviselt a bittsei takarék és hitelintézet javára Büchler Dávid és neje Teréz ellen 135 kor. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján fellfoglalt ingóságok, melyek Raska Emil javára 1901. V. I. 121—2. és Kollár Poccek Mária javára 1901. V. I. 143—3. sz. a. valamint Pohanka Károly és társai javára 1899. V. 29/6. sz- a. összesen 2768 kor. becsárban összeirattak 88 anyabirka és ürü, 190 mm. krumpli, 150 mm. sarju, 1 tinó, 1 üsző, 30 szekér ganaj, 2 ökör, 3 ló, 1 tinó és 169 koronára becsült 25 idei bárány és 30 szekér trágyából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a znióvaraljai kir. jbiróságnak 1902. V. I. 21/4. számu végzése folytán 135 kor. tőkekövetelés ennek 1901. évi nov. hó 2 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 65 kor. 1 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Znióvasuti megálló mellett leendő eszközlésére **1902. évi augusztus hó 6-ik napjának** délelőtti 10 órája és ezen napon Kis-szoczóczon délután 2, és Nagy-szoczóczon 4 órakor határidőül kitüztetik és alhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Znióváralján, 1902. évi julius hó 20. napján.

Szibner,
járásbirósági végrehajtó.

1581. sz. tlk. 1902.

Arverési hirdetményi kivonat

A turócz-szent-mártoni kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhirré teszi, hogy a Tátra felsőmagyarországi bank részvénytársaságnak Csanády János és neje elleni végrehajtási ügyében a beszterczebányai kir. törvényszék terület köréhez tartozó turóczszentmártoni kir. járásbiróság területén Turán községben fekvő:

A) a turáni 83. sz. tjkvben A†8—34. és I. 1—42. sorszám alatt felvett s B. 16, és 20. tételek alatt fél részben és az ottani 501. számu tjkvben A†1—2. sorszám alatt felvett és B. 4. 18. és 22. tételek alatt 4/24zed részben Csanády János nevére irt ó állapotú ingatlanok helyett a tagositásokat a hitelesitett tagositási földkönyv 76. tétele alatt kiosztott és végrehajtást szenvedő Csanády János által fél részben és elkülönitetten birtokolt és használt:

a) 2004. térképi számu részletre 50 korona
b) 2414. térképi számu részletre 226 korona
c) 2471. térképi számu részletre 120 korona
d) 2590. térképi számu részletre 186 korona
e) 3068. térképi számu részletre 184 korona
f) 3333. térképi számu részletre 42 korona
g) 3558. térképi számu részletre 166 korona
h) 3933. térképi számu részletre 66 korona és

B) a turáni 65. sz. tjkvben A†2—25. I. 1—7. 9—31 és 33—34. sorszám alatt felvett s B. 15. tétel szerint 3/32 ed részben, az ottani 669. sztjkvben A†1. sorszám alatt felvett s B. 10 tétel szerint 3/32-ed részben, — az ottani 816. sztjkvben A†1. sorszám alatt s B. 9. tétel szerint 3/32-ed részben, — az ottani 926. sztjkben A†1—2. sorszám alatt felvett s B. 3 tétel szerint negyed részben, — az ottani 928. sztjkvben A†1. sorszám alatt felvett s B. 3. tétel szerint 1/12-ed részben és az ottani 1396. sztjkvben A. I. 1. sorsz. a. felvett s B. 6. tétel szerint 3/32-ed részben Csanádyné sz. Rantó Szvaska Zsuzsánna nevére irt ó állapotu ingatlanok helyett a tagositáskor, a hitelesitett tagositási földkönyv 65. tétele alatt kiosztott és végrehajtást szenvedő Csanádyné sz. Rantó Szvaska Zsuzsánna által 1/8-ad részben és elkülönitetten birtokolt és használt:

a) 2012. térképi számu részletre 40 korona
b) 2156. térképi számu részletre 44 korona
c) 2404. térképi számu részletre 136 korona
d) 2462. térképi számu részletre 68 korona
e) 2580. térképi számu részletre 52 korona
f) 3133. térképi számu részletre 178 korona
g) 3343. térképi számu részletre 56 korona és
h) 3540. térképi számu részletre 66 koronában

megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság **1902. évi augusztus hó 14-ik napján** d. e. 10 órakor Turán községben a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanság kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. Járásbiróság mint tlkvi hatóság.

Turócz-szent-mártonban, 1902. május hó 23-án.

Kolosy kir. albiró.

218—1902. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi hogy a znióváraljai kir. járásbiróság 1902. évi V. I. 32/2. számu végzése következtében Izsák Gusztáv ügyvéd által képviselt a neczpáli hitelegylet részvénytársaság javára Ferencsik György és neje Mária ellen 6797 kor. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján le foglalt és 778 koronára becsült 1—22. folyó tétel alatt 3 ló, 1 csikó, 1 tehén, 2 anyasertés, szobatárgyak, házi és gazd. felszerelés és 38 libából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a znióvaraljai kir. jbiróságnak 1902. V. I. 32. szám. végzése folytan 6797 korona tőkekövetelés, ennek 1901. évi julius hó 8-ik napjától járó kamatai és eddig összesen 278 kor. 60 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig a helyszinén Andrástalván leendő eszközlésére **1902. évi augusztus 7-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitüzetik és alhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Znióváralján, 1902. évi julius hó 23. napján.

Szibner, jb. végrehajtó.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy Turócz-Szt.-Mártonban, a Főtéren, Links Albert ur házában (volt Nagy-Tőzsde)

kárpitos és diszitő

műhelyt nyitottam.

Miután Budapesten Kozilek J. cs. és kir. udvari szállitónál kitanultam és csakis elsőrendü kül- és belföldi műhelyekben dolgoztam, abban a helyzetben vagyok, hogy a legegyszerübbtől valamint legfinomabb kivitelü megrendeléseket is pontyosan és szolidan eszközölhessem.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Svehla János,
kárpitos és diszitő.

Ikt. 2143—1902. tk.

Hirdetmény.

A turócz-szent-mártoni kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, miszerint a cs. kir. szabadalmazott kassa-oderbergi vasut számára az alább megnevezett határokban kisajátitott területekről elkészitett összeirás, térkép és egyedi kimutatás hitelesitésére a helyszinére a következő határnap tüzetik ki, ugymint: Prjekopa és Szucsány községre nézve **1902. augusztus hó 14-ik délelőtti 10 órája** Ruttka vasuti állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottség előtt előterjeszszék, különben a kisajátitás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fenebbi határokban a fent nevezett vasut számára kisajátitott területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanitási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi czim alatt igényt tartanak; ezeket 1902. évi augusztus hó 25-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátitási és kártalanitási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátitott területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeirás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthető.

Kelt Turócz-Szt.-Mártonban, 1902. évi julius 13.

Kolosy Miklós,
kir. albiró.

Ikt. 2142—1902. tk.

Hirdetmény.

A turócz-szent-mártoni kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, miszerint a cs. kir. szabadalmazott kassa-oderbergi vasut számára az alább megnevezett határokban kisajátitott területekről elkészitett összeirás, térkép és egyedi kimutatás hitelesitésére a helyszinére a következő határ tüzetik ki, ugymint: Ruttka községre nézve **1902. augusztus hó 14-ik, délelőtti 10 órája** Ruttka vasuti állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátitás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokban a fent nevezett vasut számára kisajátitott területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanitási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi czim alatt igényt tartanak; ezeket 1902. évi augusztus hó 25-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátitási és kártalanitási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátitott területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeirás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthető.

Kelt Turócz-Szt.-Mártonban, 1902. évi julius 13.

Kolosy Miklós.
kir. albiró.

Kiadótulajdonos: **özv. Moskóczi Ferencné.** Nyom. a turóczszentmártoni magyar nyomdában. — Moskóczi F.-né.